

Gazet'a ese de 2 ori: Mer-
curea si Dumineca, F6i'a,
candn concedu ajutoriele. —
Pretulu: pe 1 anu 10 fl
pe 1/4 3 fl. v. a. Tieri e-
sterne 16 fl. v. a. pe unu anu
seu 3 galbini mon. sunatoria.

GAZETA'

TRANSILVANIEI.

Se prenumera la postele c.
r., si pe la DD. corespondenti. — Pentru serie 6 cr.
Tacs'a timbrala a 30 cr. de
fiacare publicare

MONARCHIA AUSTRIACA.

Transilvania.

† Cine a fostu Arone Pumnulu?

Asia intr6ba tineretulu natiunei romane, ca
cine va fi fostu Arone Pumnulu? deci si pana
candu se ar afl6 unu condeiu mai iscusitu si
mai istetiu pentruca se p6ta responde cu de-
plina chiaritate la asemene intrebarc, de si plinu
de gele si intristatiune pentru perderea unui
din cei mai timati ai mei contemporani si a-
mici, prindu eu condeiu cu se respundu tene-
retului si se'i aretu, ca cine a fostu Arone
Pumnulu.

Arone Pumnulu a fostu unu geniu intre
romani, elu si a alesu in vietia cariera cea mai
greu, dar' totuodata si cea mai folositoare ome-
nimei; elu au fostu unu invetiatoriu alu natiu-
nei, unulu din conducatorii ei in temp'i cei
grei din 1848, si totdeuna amicu si patronu alu
junimei studi6se.

Amiculu meu Arone s'a nascutu in satulu
Cuciulata din districtulu Fagarasiului, de un
me insielu intre anii 1818 si 1819, ca era cu
vre o cati va ani mai mare ca mine. Parintii
lui au fostu omeni seraci de sorte plebea, carii
inse vediundu atate talente eminate in fiulu
loru, mai antaiu l'au datu la scola sat' sca, si de-
scolo la scola normale a parintiloru Franciscani
din secuime, esindu din normele acele in 1835
tomna a venitu la Blasiu, pentruca capatandu
pane din fundatiunea facuta de nemuritorulu
episcopu Majoru, mai lesne se p6ta studea, de
ora ce parintii lui pentru marea seracia nu era
in stare alu sustien6 pre la scoli; sortea a voitu
asia, ca eu cu Arone sa fimu in unu quartiru
la veduva preutesa Tiriana Velicanu, unde ca
principisti, adeca din crudele nostre tineretie
avuramu ocaziune nu numai a ne cuno6ce unulu
pre altulu, dar' totodata a pune temelie unei
amiciii durabile. Repausatulu meu conscolariu
si amicou pre langa tote insusirile sale eminate,
pre catu am contubernatu la olalta nu a lasatu
unu minutu, pre carele selu perda fara studiu
si fara lucru, si de nu mai avea ce face alta se
apuca a scrie seu a se deprinde in scrierea fru-
mosa, si intru adeveru ca scrisore mai frumoasa
si mai corecta ca a lui nu era in olas'a nostra.
Cu tote aceste inse amiculu meu nu ar fi po-
tutu nici asia subsista in Blasiu, deca multu
stimatulu D. canonicu Constantinu Alutanu, nu
iar' fi cunoscutu rar'a capacitate, diligentia fara
pareche si nepatai moralitate, care cause con-
lucrara, ca acelu Domnu intru adeveru marini-
mosu l'au luat intru a le sale, si l'au ajutat
nu pucinu prin conducere intielepta si altcum,
ca sasi p6ta absolve cursulu sciintieloru.

Repausatulu meu amicu a petrecutu in
cas'a landatului D. canonicu mai multi ani, pana
in 1842, in care anu a absolvatu fisic'a cu a-
jutoriu alu amicu si conscolariu mai avutu
Constantinu secarianu in Clusiu, dupace filo-
sofi'a o audise dela fericitulu nostru profesore
Simeone Barnuti in Lyceu din Blasiu. Sporiu
in sciintia facutu cu atata eminentia, talentele
lui extraordinarii, poteroa judecatei lui barba-
tesoi si portarea lui intru adeveru blanda si
modesta ia castigatu nu numai stim'a conscolari-
loru sei, ci totodata complacerea mai mari
loru, si bunavointia profesoriloru lui intr'atata,
catu fiendu de lipsa a se tramite unu tineru
de buna sperantia la seminaru gr. cat. dela
St. Barbara din Vien'a, dintre toti conscolarii
lui, elu s'a aflatu celu mai demnu spre a se
tramite acolo, unde unu omu talentatu si datu
cu totulu sciintieloru, se si castige unu campu
si mai largu de sciintia, si intru adeveru, ca in
Vien'a a si avutu repausatulu meu amicu oca-
ziune destula spre a si cultiva studiulu de predi-

leptiune adeca filosofi'a, spre carea avea o aple-
care extraordinaria.

In 1846 absolvandu studiile teologice in
Vien'a si intorcundu se la Blasiu, dupace magi-
strulu seu de filosofia Simeone Barnuti pentru
procesulu celu avuse cu episcopulu de pre atunci,
fusesse scoosu din profesura, er' carii ilu substi-
tuiser'a nici pre de parte nu potea responde a-
steptatei, repausatulu Arone fu chiatu, ca se
implinesca locul acela. Magistrulu nostru Si-
meone Barnuti nu a voitu se formese din noi
numai studenti memorisanti cum era datina
pana atunci, oi dinsulu a voitu se formese o-
meni cugetatori, cari se se cuno6ca pre sine,
si in suma se se invetia a se lipsi de interesele
natiunale cu trupu sufletu cu totu. Sub con-
ducerea acestui profesoru neuitatu si laudatu
a insuptu amiculu nostru zelulu natiunale si spre
sciintia in mai mare mesura, ca mai inainte, nu
e minune dar' ca nime nu era mai demnu pentru
a supleni in catedra filosofiei pre Barnuti de-
catu demnulu lui discipulu Arone.

Inse precum profesur'a lui Barnuti la filo-
safia, carea a facutu unu epoha memorabile in
scolele Blasiului, nu a potutu tien6 multu din
cause, care nu voiu se le enumeru aci, asia si
profesur'a repausatului Arone abia a tienutu
unu anu si diumetate, pentruca venindu anulu
1848 si amiculu nostru cu o rara sagacitate cu-
noscundu, ca a batutu si or'a natiunei romane
spre a se scula din somnulu celu de morte si
a scutura tote acele catusi, cu care de seculi
era legata, s'a aruncatu in valurile acelu mi-
scari si in coitulegere cu Simeone Barnuti si
cu alti omeni tineri de pre atunci a inceputu
a pregati grandioasele miscari natiunale romane,
pre care toti le cuno6cem; nu e dara nici o
minune, deca intre asemene impregiurari s'a
ruptu firulu activitatei profesurale, ce a dreptu
nu din culp'a lui, ci din a impregiurariloru po-
litice. — Rola' ce o au avutu repausatulu Arone
nu a fostu legata cu ostentatiuni dara inse, cu
atatu mai multu au avutu a lucra cu condeiu
la mesa, pentru ca miscarile se nu remana ne-
productive, din care cauza si a fostu contras
si ugi'a episcopului seu, carele nu a fostu a-
micu acelu miscari natiunale.

Se scie, ca partit'a Kossutiana catu tero-
rismu a exercitatu in tempulu acela pentru pla-
nele sale, amiculu meu Arone nu au remasu
crutiatu de elu, elu fu persecutatu de sange-
rosulu Dobocai din Sibiu, de unde fugindu si
scapandu cum a potutu s'a trasu la locul nas-
cerei, de unde la starnitu si fugaritu ca pre o
fera selbateca oficiulu districtului Fagarasiu si ve-
diundu ca libertatea personale, ba vietia i e in
periculu, au trecut in Iuniu 1848 in Romani'a
de unde s'a intorsu numai in Sept. 1848,
candu romanii s'au pronuntatu pre langa Impe-
ratulu cu arm'a in mana. — Cine nu vede ca
atate nefavoruri esperiate in unu tempu atatu
de scurtu intru apararea unei cause atatu de
drepte, ia struncinatu sanatatea, carea inse s'a
struncinatu si mai tare, candu vediu, ca tote
silintiele natiunale depre atunci s'au prefaotu in
fumu prin retragerea ostiloru imperatesoi in Ro-
mani'a, unde se retrase si elu. — Ce a pati-
mitu in tempulu acela prin Romani'a numi
este cunoscutu, dar' cumca lui nu ia mersu
mai bine ca altora, carii fusera conducatori, se
p6te crede. — Dupace foculu revolutiunii s'a
domolitu ilu aflamu pre repausatulu in Bucu-
vin'a in Cernauti, unde a aflatu primire si ada-
postu in cas'a Domniloru boieri Hurmuzachi si
cu carii au inceputu a redigea diurnalulu nu-
mitu Bucovin'a romanesce si nemtiesce; numai
acela nu scie, cu oatu focu, cu cate argumente
si cu cata perseverantia a ajutat la apararea
causei romane natiunale in acelu diurnal, care
nici odata nu l'a cititu.

Deci repausatulu cautandu de o parte

starea politica a romaniloru din Bucovin'a, er'
de alta crediundu, ca cu multu mai folositoriu
p6te fi romaniloru, remanendu in Bucovin'a,
decatu venindu la Ard6lu, s'a asiadiatu acolo,
ca profesore de literatur'a romana la gimnasiulu
de statu din Cernautiu.

Cumca cugetulu acesta a fostu ferioitu,
adeveresce presentulu, ca romanii din Bucovin'a,
carii cu puoie exceptiuni era tienuti in umbr'a
mortii, astadi au imbracatu in respectulu cul-
turei natiunale alta facia si ne pasce mare spe-
rantia, ca avendu atate midilo6e ajutato6e, tem-
pulu perdutu ilu voru recastiga si ne voru in-
trece preste pucinu.

Repausatulu meu amicu aci a pasitu la
Tain'a casatoriei, cu tote ca dinsulu era preotu
santitu de episcopulu Lemeny; preotii catolici
din Galiti'a au voitu sei opresca casatori'a nu
numai, dar' totu odata se lu traga la respun-
dere si nu sciu la ce pedepse canonice; si din
aceste necesuri l'a scutitu ven. consistoriu din
Blasiu, carele la recercarea catoliciloru a re-
spunsu, ca repausatulu dupa pravil'a bisericei
resaritulu fara nici unu impedecamentu se p6te
casatori, numai cele sante nu le p6te sierbi si
prin ac6sta scapa de persecutiuni.

Activitatea acestui barbatu, devotatu binelui
natiunale, o voru sci mai de apr6pe pretiui
fratii bucovineni, intr'a caroru sinu mai lungu
tempu a petrecutu.

Eaca dara cine a fostu Arone Pumnulu.
Cu aceste date am fostu detoriu se respundu
tinerimei intrebato6e, ba am fostu detoriu raru-
lui lui geniu, si vechiei mele amicicie, cu care
eram legatu de elu din tineretie.

Natiunea are cauza a porta doliu pentru
acestu raru barbatu er' cu si cu mine multi
alti amici ai lui si cunoscuti ilu gelescu, ca
pre unu frate.

Turd'a 4 Febr. 1866.

Ioane Groze.

Universitatea natiunei sasesci.

In 9 Febr. deschise comitele natiunei sa-
sesci siedinti'a cu o cuventare luminatorie de-
spre fasea, in care au ajunsu desfasurarile in-
trebatiunii dreptului de statu; si dupace refera,
ca consiliariulu gubernialu Iacobu Rannicher fu
impedeatu oficialuminte de a pot6 veni la uni-
versitate, adaugundu si alte personalie, la pro-
punerea deputatului Dr. Teutsch, se facu ur-
mat6ria decisiune:

a) in considerare, ca la representatiunea
universitatii din 6 Nov. inca nu a venitu reso-
lutiune;

b) in considerare, ca esecutarea rescriptu-
lui preinaltu din 25 Dec. 1865 atinge pose-
tiunea de dreptu de statu a natiunei
sasesci nemedilocitu seu in insusirea s'a ca
statu si ordinu alu tieri Ard6lului (Landstand):

se se al6ga o comisiune de 7 membri, care
in celu mai scurtu timpu

a) se propuna unu proiectu de represen-
tatiune la Mai. S'a, in care se se desv6lte pa-
rerile juridice ale universitatii si se pronuncioie pro-
testulu ei in contra decisiuniloru dietei
din Pest'a privitorie la starea si desfasu-
rarea de dreptu a natiunei sasesci, atatu ca a-
tare, catu si ca statu seu ordinu alu tieri Ar-
d6lului;

b) se faca si alte propuneri corespondia-
torie impregiurariloru. — Se mai decide a se
si intreprinde alegerea comitetului, in care in-
trara Ios. Schneider, Gull, Schnell, Grafius,
Fluger, Dr. Teutsch si Mich. Binder. —

